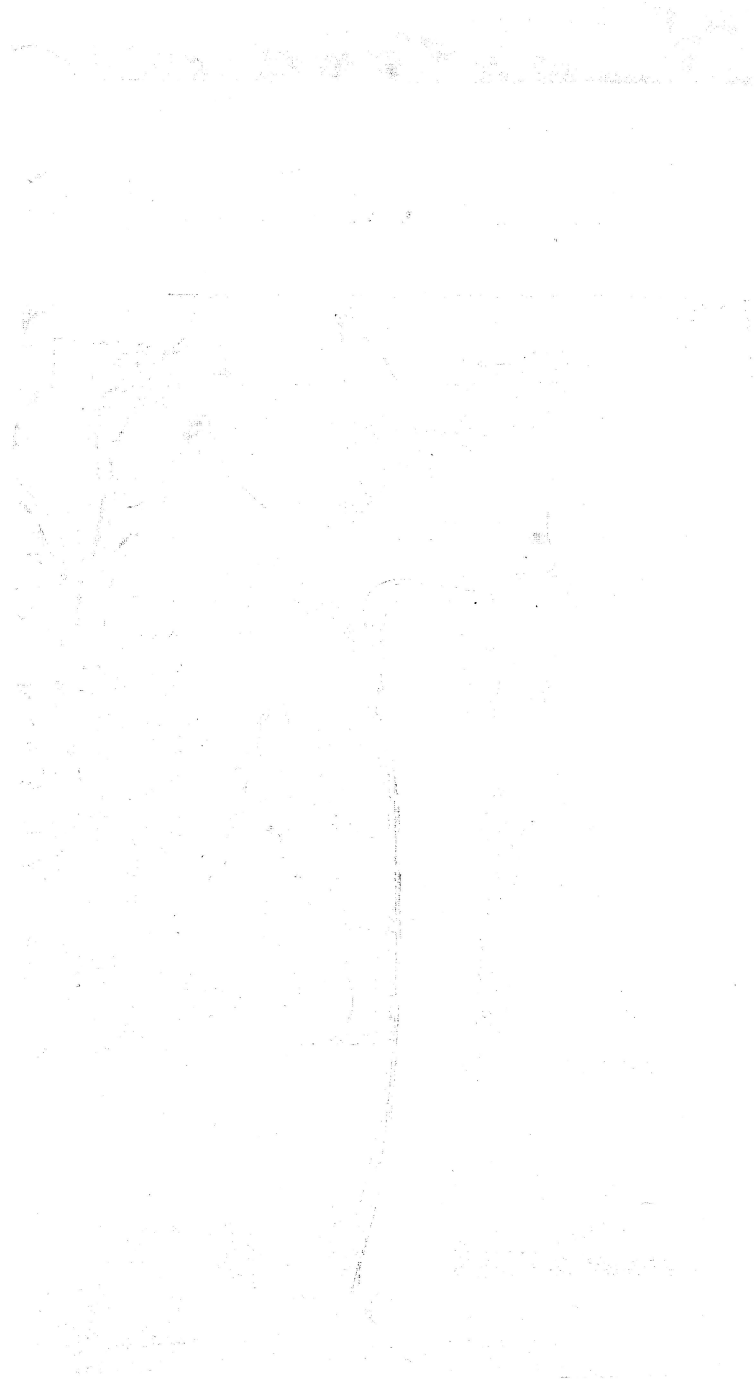

Een blijde Kerstdag

door **MARIE.**

EEN BLIJDE KERSTDAG.

EEN VERHAAL

DOOR

MARIE.

NIJKERK,
G. F. CALLENBACH.

CHROM - TYP. C. C. GALLENBACH NUKERK

INLEIDING.

„Gaat ge ook naar huis voor de Kerstdagen, Johan?” vroeg de chef van een groot kantoor aan een zijner jongste klerken.

„Nee, mijnheer,” was het korte antwoord; daarop groette Johan, en ging heen met een pak schrijfwerk onder den arm. Hij was de laatste; de anderen waren allen reeds vertrokken, vroolijk in het vooruitzicht van de aanstaande feestdagen, die zij met familie of vrienden zouden doorbrengen.

„Wat is die Johan toch een onvriendelijke jongen,” zei de patroon tot zijnen boekhouder.

„Dat is hij,” was het antwoord; „hij is ook altijd alleen, — de anderen mogen hem niet graag, — maar — hij is de beste en ijverigste in zijn werk, en altijd op zijn tijd, — dat moet gezegd worden.” — Intusschen ging Johan zijnen weg, maar eer wij hem op zijn kamertje volgen, moeten wij eerst eens zien, wie hij eigenlijk is.

JOHANS JEUGD.

Ruim een twaalftal jaren geleden was Johan een gelukkig vroolijk jongske; hij woonde met vader en moeder in een aardig wit huisje, midden in een tuintje gelegen. Het zag er toch zoo prettig en gezellig uit, dat witte huisje met de groene luiken, in den zomer begroeid met slingerplanten en klimrozen; en van

binnen was het niet minder aardig; men behoefde slechts de vriendelijke gezichten der bewoners te zien, om lust te krijgen eens eventjes naar binnen te stappen en kennis te maken. De vader, meesterknecht van een nabijgelegen fabriek, was door iedereen geacht, en o, wat had de flinke werkman schik met zijn kleinen jongen, als hij van zijn werk naar huis kwam! Dan was het feest voor kleinen Jo; vader ravotte en stoeide met hem dat het een aard had; paardje rijden, in het tuintje werken, — 's winters als het gesneeuwd had met sneeuwballen gooien, een sneeuwpop maken, — de voorbijgangers hadden er allen schik in, het was een gelach en gejubel van belang! Moeder zat dan met haar werk voor het venster, 's zomers in het aardige prieeltje, en knikte hen vroolijk toe; — „vader is net een groote jongen,” zeide zij lachend. Zij moest voorzichtig zijn, vooral 's winters, dan hoestte zij veel. — O, zij waren zoo gelukkig samen, kleine Jo was zoo vroolijk als een vogeltje in de lucht; maar toen, ach, toen kwam zoo'n donkere zwarte wolk, waarachter het gelukszonnetje geheel verdween. Op zekeren dag kwam de eigenaar der fabriek bij moeder met een heel ernstig gezicht; Jo speelde in het tuintje en keek even door het raam; — was dat moeder, met dat bleek, vertrokken gelaat? — Vader had een ongeluk gekregen in de fabriek; weinige oogenblikken daarna naderde een droeve stoet het aardige witte huisje; — vader werd naar binnen gedragen, stijf en roerloos, — hij zou niet meer spelen met kleinen Jo! — Toen volgden sombere dagen voor het arme knaapje: moeder, die nooit sterk was geweest, kon den vreeselijken slag niet te boven komen; zij kwijnde weg, welhaast moest zij te bed blijven; haar vriendelijke lach werd

niet meer gehoord. Soms klemde zij haar jongste hartstochtelijk aan het hart. „Zal Jo een brave jongen blijven, als moeder weg is?” vroeg zij.

„Jo gaat met moeke mee, — hij blijft niet alleen,” was het besliste antwoord.

Niet lang daarna droegen de zwarte mannen ook Johans moeder weg; och, het was hem zoo angstig te moede, met al die vreemde gezichten in huis, welke hem zoo meelijdend aankeken; hij zocht troost in zijn tuintje, bij zijn mooie witte konijntjes, maar niets hielp, geen vroolijke stem riep hem tot zich, geen vriendelijke lach moedigde hem aan bij zijn kinderlijk spel. Hij was alleen, geheel alleen!

Een oude oom, de eenige nabestaande van vader en moeder, die toen moeder ziek was haar een paar maal had bezocht, nam Jo op zijn knie, en vroeg hem of hij met Oom mee wou gaan in 't spoor naar Tante toe.

„Jawel, maar dan weer terug naar Moeke,” zei het ventje.

Wie een paar dagen later voorbij het aardige witte huisje ging, beschouwde het met treurigen blik: de groene luiken waren gesloten, — het tuintje was verwaarloosd, met onkruid in de paden, geen vroolijke kinderstem werd meer gehoord, — alles zag er o zoo eenzaam en verlaten uit!

Kleine Jo was met Oom medegegaan; voor het eerst in zijn leven zat hij in den trein, in een hoek vlak bij het raampje. Wat had hij een pret toen huizen, boomen, velden als het ware voorbijvlogen! Telkens had hij Oom wat te vragen, iets te wijzen.

„Morgen zal ik het allemaal aan Moeke vertellen!” riep hij juichend, „dan ga ik weer naar Moeke, niet waar, Oom?” — Iedereen in den wagon had te doen

met het aardige knaapje; men begreep uit Ooms woorden, welk groot leed het kind had getroffen. Toen hij dicht bij Amsterdam met Oom den trein verliet, en vroolijk naast hem voorthuppelde, wischte eene moeder, aan haar eigen lievelingen denkend, zich een traan uit de oogen: „Arme kleine,” fluisterde zij, „arme kleine, wat zult ge veel missen in uw teeder jong leven!”

BIJ OOM EN TANTE.

Zoo kwam Johan bij Oom en Tante, een paar oude luitjes, die rustig hun eigen huisje bewoonden in een dorp dicht bij Amsterdam gelegen. Oom was een beste man, die op zijn manier veel van het jongske hield, maar — nog meer van zijn boeken; Tante had nooit kinderen gehad, — zij wist er niet mee om te gaan, en was niets ingenomen met de komst van het knaapje. Haar kamers, haar keuken, haar tuintje, — alles was altijd even netjes en op orde; zoo'n kleine wilde jongen zou de zaken maar in de war brengen en bederven.

„Ik heb natuurlijk heel veel meelij met het kind,” zeide zij tot haar man, „maar ik begrijp niet waarom wij op onzen ouden dag al die onrust in huis moeten hebben! Zou het niet beter zijn, als hij in een wees-huis werd opgenomen?”

Oom schudde het hoofd: „Hij heeft niemand dan ons,” was zijn antwoord, „het is een lief kind, en ik heb altijd veel van zijn ouders gehouden!” —

Van Tantes voorstel werd dan ook in het geheel geen notitie genomen tot haar groote verwondering, want Oom was er zoo langzamerhand aan gewoon

geraakt, dat Tante haar wil zooveel mogelijk doorzette.

Jo, verbaasd over al het nieuwe dat hij zag, kwam met tal van vragen, juist zooals bij pa en moe: Oom was meestal in zijn kamer, omringd door boeken en papieren, en schrikte geweldig, als het jongske onverwacht binnenstormde en de gewichtige papieren in het rond deed vliegen.

Tante vond hem lastig en druk; — hij moest stil zijn, niet zoo'n leven maken, — Oom niet storen! — Ach, zij wist niet, zij begreep niet, dat het kinderhartje zoo'n behoefte had aan liefde, teedere, geduldige liefde, en het knopje dat heerlijk zou zijn ontloken onder den koesterenden zonnenschijn der liefde, verkleumde door de aanraking van den killen Noordenwind. Het knaapje werd eenzelvig, schuw; het trok zich terug na al die afwijzingen, en deed geen vragen meer. Tante was streng, het kleinste vergrijp werd gestraft; het jonge boompje moest gebogen worden, was haar stelregel, en Jo moest dikwijls hooren van een God, die hem niet zou liefhebben als hij zoo ondeugend was.

„Ik houd ook niet meer van God,” riep het weerbarstige knaapje eens uit. „Hij is altijd kwaad, nu Moeke weg is!” — Tante was ontsteld over zooveel slechtheid in een kind; hij werd opgesloten, totdat hij spijt zou hebben, maar Jo had geen spijt, en tuurde door het venster vol verlangen naar de vogeltjes, die zoo vroolijk tusschen de groene takken heen en weer vlogen. Tante was even uitgegaan, met den sleutel der kamer in haar zak, het hoofd schuddend over de weerbarstigheid van dien kleinen deugniet.

„Jo,” riep Oom toen door het sleutelgat, — „wel foei, wat ben je ondeugend! Wat zou Moeder bedroefd zijn, als zij je zag, die je zoo veel verteld heeft van den

Heere Jezus. Moeder is nu bij den goeden God! — daar bidt zij, dat haar kleine Jo een brave jongen mag worden, die God liefheeft, en ook eens bij haar en vader in den Hemel zal komen! — Nu ben je heel ondeugend, Jo, want je bent ongehoorzaam geweest tegen Tante, — God is nu boos op je, Jo, vraag Hem om vergiffenis, en zeg aan Tante, dat je berouw hebt, — ik zal je in den boomgaard nog meer van den Hemelschen Vader vertellen, juist zoo als Moeke deed!”

Jo luisterde naar Ooms vriendelijke woorden; het weerbarstige gezichtje ontspande zich; toen Oom van Moeder sprak kwamen er dikke tranen in de vriendelijke bruine kijkers, — onwillekeurig vouwden zich de kleine handen, en hij fluisterde: „Lieve God, wees niet meer boos op me, — ik ben bedroefd omdat ik ongehoorzaam ben geweest, — ik wou ook zoo graag met Vader en Moeder bij U en den Heere Jezus in den Hemel komen!”

Nauwelijks was Tante tehuis, of een bedeesd stemmetje riep door het sleutelgat: „Tante, ik ben bedroefd, dat ik het gezegd heb . . . ik heb zoo'n spijt!” — —

Tante keek even naar Oom, verwonderd over dien plotselingen omkeer, maar Oom was geheel verdiept in zijn boek; zij opende de deur, en toen Jo haar eventjes smeekend aankeek — hij was altijd wat bang voor Tante — zeide zij, vriendelijker dan gewoonlijk: „Nu, Jo, wees verder gehoorzaam, — dan is alles vergeten.”

Jo ging bij Oom staan, met het betraande gezichtje, waarlangs af en toe nog een dikke traan rolde, tegen hem aangeleund. Oom nam hem meê naar buiten, en toen hij aan Ooms hand stilletjes voortstapte, vertelde Oom hem van Vader, die zoo'n flinke jongen was — hij mokte niet, — hij beleed schuld als hij kwaad had gedaan, en vroeg om ver-

giffenis — van Moeke — zij had nog zoo gebeden voor haar jongske, eer zij naar haren Vader in de Hemelen ging — mocht hij toch den Heere Jezus liefhebben, en ook eenmaal in den heerlijken Hemel komen!”

Kleine Jo luisterde aandachtig, het deed hem zoo goed, als Oom zoo vol liefde tot hem sprak. „Zou Moeke ook weten dat ik bedroefd ben, Oom?” vroeg hij, het ernstige gezichtje tot hem opheffend.

Maar toen zij den boomgaard naderden, straalden zijn oogen weer van vreugd; — de boomgaard! — dat was zijn liefste plekje, — rollen in het groene gras, — afgevallen appels oprapen, en af en toe er in bijten, om te proeven of zij al begonnen rijp te worden; op en neer hollen, terwijl Oom langzaam voortwandelde, of op een bank onder den grooten appelboom zat te lezen, — o, welk een genot! Spoedig was het groote verdriet weer vergeten, en Oom, die hem nu en dan vriendelijk toeknikte, verheugde zich, dat het ventje weer vroolijk rondhuppelde.

Zoo ging Johans jeugd voorbij, dikwijls eenzaam en vreugdeloos, vooral toen Oom ook was henengegaan; geen vriendjes kwamen bij hem spelen; zij vonden hem saai en stil. Maar hij leerde goed, was vlug van begrip, en toen hij oud genoeg was, zorgde de schoolmeester, dat hij op een kantoor in de stad werd geplaatst.

KERSTAVOND.

Wij hebben Johan verlaten op weg naar zijn kamertje. „Gaat ge ook naar huis?” Die vraag van zijn patroon kon hij maar niet vergeten; — hij naar

huis! Er was niemand die hem liefhad, — hij was altijd alleen! Op zijn weg kwam hij langs een helder verlichte winkel, waar prachtige platen en schilderijen waren uitgesteld. Zij trokken dikwijls zijn aandacht, — ook nu bleef hij staan, en zag naar een schilderij, voorstellende de Herders in het veld, en Engelen uit den Hemel nederdalende, om aan de aarde hunne Blijde Boodschap te verkondigen. Vóór hem stond eene vrouw met een jongske aan de hand; het ventje vraagde en vraagde, en de moeder antwoordde en vertelde, zooals alleen eene liefhebbende moeder vertellen kan.

Johan luisterde — was het niet alsof hij zijn eigen lieve moeder hoorde, — alsof hij het knaapje was, dat niet ophield met vragen! — hij was als aan de plek genageld; duizend herinneringen doemden op voor zijnen geest! — Eindelijk sprak de moeder: „Kom, nu naar huis, anders weet vader niet waar wij blijven,” en vroolijk huppelde het manneke verder aan moeders hand. Johan kwam op zijn kamer, stak het kacheltje aan en wilde gaan schrijven, maar het vlotte niet. Met den uitroep: „o, moeder! waarom hebt ge mij zoo vroeg alleen gelaten!” legde hij het hoofd op de tafel en — sluimerde in. Een liefelijke droom kwam over hem: een engelengestalte daalde neder, — het was zijne moeder, schooner dan ooit te voren, het gelaat stralende van liefde en vrede.

„Johan, mijn lieveling,” fluisterde zij, „ik bid voor u, — de Heiland heeft u lief, onuitsprekelijk lief — Hij is ook voor u geboren, — geef Hem uw hart!” — en zegenend breidde zij hare armen uit.

Met den blijden uitroep: „Moeder, moeder!” wilde Johan haar omvatten, en — ontwaakte, het liefelijk visioen was verdwenen! — 't Was hem wonder te moede.

Het kacheltje was uitgegaan; hij haastte zich naar bed, als hoopte hij in den slaap dat liefelijke beeld terug te vinden. In den droom herleefde hij de gelukkige dagen zijner vroege jeugd: hij speelde weer met vader in den tuin, leunde aan den schoot zijner moeder; zij vertelde hem de schoone Kerstgeschiedenis, — met hare zachte lieve stem zong zij hem Kerstliederen voor, — o, hij was zoo gelukkig! — Heilige Kerstnacht! daalden ook toen zegenende Engelen uit den Hemel neder op deze aarde, om vreugde, moed en blijde hope uit te storten in het hart van den eenzamen jongeling?

K E R S T D A G .

Toen Johan ontwaakte, wierp het Kerstzonnetje reeds zijn vroolijke stralen in zijn kamertje. Hij kleepte zich, gebruikte haastig zijn schamel ontbijt, en spoedde zich naar buiten, hij wist zelf niet waarheen. O, hoe feestelijk was alles in het ronde, — de hemel zoo blauw en helder, zonder een enkel wolkje, boomen en struiken in hun sneeuwgewaad, schitterend in den winterzonneshijn, als beladen met duizenden kristallen, — klokketonen van verre en nabij, voortgedragen door de veerkrachtige lucht, een ieder als toejubelend: „Kerstmis — voor u!” — Uit alle straten en in alle richtingen menschen, groote en kleine, arme en rijke, zich tempelwaarts spoedend, om hunnen God te loven en te danken voor Zijn groote ontferming. Johan volgde werktuigelijk; zijn schreden voerden hem langs een kerk, — hij trad binnen.

„Ziet, ik verkondig u groote blijdschap, u is gebo-

ren de Zaligmaker, de Heer, — liefde; vrede!” — zoo klonk het hem tegemoet; — daarna ruischte de heerlijke Engelenzang door het tempelgewelf. Die machtige tonen, de blijde, liefelijke Engelenboodschap, zij drongen door tot in het diepste zijner ziel, zij deden hem de handen vouwen als in het gebed, en zonder ze in woorden te kunnen uitdrukken, stegen uit zijn hart innige verzuchtingen ten hemel. — „Liefde, blijdschap, — ook voor mij? — maar hoe, maar hoe?” — Zoo peinzend keerde Johan terug naar zijn kamer.

Plotseling voelde hij zich vastgehouden door twee handjes, en een zacht schreiend kinderstemmetje smeekte: „Kom helpen, — moeder is gevallen, zij kan niet opstaan!”

Johan keek op; het was het kleine meisje van de naaister, die op dezelfde verdieping de kamer tegenover de zijne bewoonde. Het jongere broertje kwam schreiend achter haar aan. Hij had de kinderen meermalen gezien, doch er nooit veel acht op geslagen. Haastig ging hij mede naar binnen, en ja, de arme weduwe was van uitputting nedergevallen en lag bewusteloos op den grond. Johan droeg de zieke behoedzaam naar hare legerstede, snelde naar een dokter in de buurt, en toen deze kwam, brachten zijne opwekkende middelen de arme vrouw spoedig weder tot bewustzijn. Het was de oude droeve geschiedenis; na den dood van den man langzame achteruitgang, eerlijke armoede in stilte gedragen, volkomen uitputting, geen brand, geen brood.

„Moeder zal brood koopen, als het werk af is,” zei Mieke. Johan haalde gauw een en ander van zijn kleinen voorraad, de dokter voorzag in het overige. Weldra brandde een vroolijk vuurtje in het kille ver-

trek, en vergastten zich de twee kleinen op melk en krentenbrood. De zieke moest trouw innemen wat de dokter had voorgeschreven, en Johan beloofde er voor te zullen zorgen; hij zou bij de kinderen blijven en zich met hen bezig houden.

„Ik zal zorgen dat er tegen den avond een verpleegster komt,” zeide de vriendelijke oude dokter bij zijn vertrek.

De kinderen waren dadelijk heel eigen met Johan; toen zij samen bij het kacheltje zaten, klauterde kleine Jan op zijn knie; Mieke, op een stoof gezeten, vlijde het hoofdje tegen hem aan, en met haar vriendelijk lief stemmetje vroeg zij: „Zullen wij het Kerstliedje zingen, dat Moeke ons heeft geleerd?”

Liefelijk weerklonk door het kleine vertrek: „Jezus kwam als kind op aarde in den stal van Bethlehem.” Johan neuriede mede, hij had het versje vroeger bij Moeder gezongen. Het aandoenlijk kindergezang stoorde de zieke niet, — o neen, het was haar als een troostvolle boodschap des hemels en haar hart vloeide over van dankzegging en gebed!

Het lied was geëindigd. „Nu van het Kerstkindje vertellen,” gebod Mieke, „dat heeft Moeke beloofd.”

Johan aarzelde een oogenblik, maar toen welden als een stroom de herinneringen zijner vroege jeugd bij hem op, al wat hij dien nacht, dien morgen had gevoeld en doorleefd, en terwijl hij vertelde, schitterde zijn oog, straalde zijn gelaat van aandoening en inwendige vreugd. Zachtjes werd de deur geopend, hij hoorde het niet; de oude dokter, die nog eens naar de zieke kwam zien, bleef op den drempel staan, en getroffen door het aandoenlijke tafereel, wischte hij zich een traan uit de oogen.

„De verpleegster zal binnen een uurtje hier zijn,

goede vriend," zeide hij nader tredende, „dan kunt ge den avond verder met uw kennissen doorbrengen. Hoe heet ge toch?"

„Johan van Putten, mijnheer," was het antwoord. „Ik heb geen vrienden of familie, maar ik wil graag nog een loopje doen, eer ik naar mijn kamer ga."

De dokter zag hem opmerkzaam aan.

„Nu, mijn jongen, ge hadt den Kerstdag niet beter en gelukkiger kunnen doorbrengen, dan ge nu gedaan hebt," en bewogen drukte hij Johan de hand.

„Die jongen interesseert mij," zeide hij tehuis komende tot zijne vrouw, „ik moet hem nader leeren kennen."

„Gauw terugkomen," riep Mieke, toen Johan, na de komst van de pleegzuster, zich gereed maakte om te vertrekken, en kleine Jan liet hem geen rust, of hij moest eerst nog eens zoo heel hoog boven op zijn schouder zitten.

„Men ziet wel, dat de kinderen u niet graag missen," merkte zuster Anna lachend aan; en toen Johan de zieke moeder een goeden nacht toewenschte, zeiden haar dankbare handdruk en haar welsprekende blik hem meer dan tal van woorden. Buiten in het met sneeuw bedekte park, waarheen hij zijn schreden wendde, heerschte een plechtige diepe rust, maar ook in zijn hart was het vredig geworden en stil; hij hief zijn oogen op naar den helderen schitterenden sterrenhemel, en fluisterde: „Ja, Moeder, ik weet het, gij hebt voor mij gebeden! — Heere Jezus, o wees mij tot een licht op mijn pad, dan zal ik, — geleid door uwe groote oneindige liefde — liefde geven, en zoo liefde en blijdschap vinden!" —

BESLUIT.

Den volgenden morgen tegen een uur of tien werd aan Johans deur geklopt; de dokter trad binnen.

„Johan hebt ge lust een flinke wandeling met mij te doen? — ik moet een patient bezoeken een heel eind buiten de stad, en het is een genot die heerlijke frissche winterlucht in te ademen. De pleegzuster blijft tot drie uur, en komt van avond nog eens terug, dus in dien tusschentijd komt gij weer aan de beurt.” Johan was in een ommezien klaar, en stapte welgemeed naast den dokter voort, die zoo recht den slag had om hem tot vertrouwelijkheid op te wekken. Het gesprek was spoedig in vollen gang. Het was Johan, wiens hart naar deelneming en belangstelling dorstte, als kon hij niet ophouden met vertellen van zijne jeugd, van zijne ouders, van alles wat hij tot nu toe voor een ieder verborgen had gehouden. De goedhartige dokter schudde meermalen het hoofd, en dacht bij zich zelve: „Arme jongen, je hebt nog niet veel vreugd gekend.”

„Je middaguurtje is voorbij, Johan,” zei de dokter, toen zij weder stadwaarts keerden, „je gaat dus met mij naar huis koffie drinken, dan kun je ook kennis maken met mijn vrouw en een neef, die bij ons inwoont. Hij is wel wat jonger, maar dat is minder.”

De middaguurtjes vlogen om, en bij zijn vertrek moest Johan beloven zijn bezoek eens heel gauw te herhalen.

„Mijn vrouw is niet best ter been, Johan, en zij houdt van een praatje, dus je doet een goed werk als je dikwijls naar binnen stapt!”

Mevrouw dreigde haar man vriendelijk lachend met den vinger. „Dat is zeker, Johan, je zult mij hartelijk welkom zijn,” voegde zij er bij.

Langzamerhand opende Johans gemoed zich steeds meer voor vriendschap en hartelijkheid. Bij het gezin der weduwe vond hij een gelukkig tehuis: de zieke vrouw, die hij zoo trouw had bijgestaan, werd hem tot een tweede moeder, en de kleintjes waren wat trotsch op hun grooten broer. Twee paar oogjes waren verlangend op den uitkijk als Johan van het kantoor moest komen; zoodra zij hem in de verte zagen, kon niets hen weerhouden, zij snelden hem te gemoet! Wie hem dan zag, zou in hem niet den stillen Johan van het kantoor hebben herkend, zoo stoeide en speelde hij met de kleinen, net als vader vroeger met kleinen Jo. Op het kantoor bemerkte men ook spoedig de verandering in Johan; hij was veel vriendelijker en spraakzamer, daarbij kwam nog dat de dokter een goed vriend was van Johans patroon, zoodat deze, die de geheele geschiedenis had gehoord, zich veel meer aan hem gelegen liet liggen. Hij kwam flink vooruit, en toen de verdiensten der weduwe ook veel beter waren, stelde Johan aan de weduwe voor, op raad van den dokter, om een net huisje even buiten de stad te huren; 't zou voor haar en de kinderen veel vroolijker en gezonder zijn, — hij zou dan gaarne een paar kamers bewonen, en bij haar in de kost zijn. Daar woonden zij nu samen recht gelukkig; is het wonder, dat Johan, ook toen hij ouder werd, menig, menigmaal met innige dankbaarheid teruggedacht aan dat gezegende Kerstfeest, toen de liefdevolle roepstem van den Heiland ook tot zijn hart was doorgedrongen, en de blijde Engelenboodschap: „Ziet, ik verkondig u groote blijdschap; u is heden geboren de Zaligmaker, de Heer!” ook aan hem zoo heerlijk was vervuld!
